

Publiek beloont documentaire Tegenwind bij eerste vertoning in Forum Groningen met klaterend applaus. 'Aanpak windparken Veenkoloniën moest wel leiden tot een opstand'

Adembenemend is een nieuwe film die toont hoe de strijd tegen windparken in de Veenkoloniën ontbrandt en de kop wordt ingedrukt.

<https://dvh.nl/groningen/Publiek-beloont-documentaire-Tegenwind-bij-eerste-vertoning-in-Forum-Groningen-met-klaterend-applaus.-Aanpak-windparken-Veenkoloni%C3%ABn-moest-wel-leiden-tot-een-opstand-27093766.html>

Na afloop van de voorvertoning van de documentaire Tegenwind, het verdriet van de Veenkoloniën spreken de makers en drie hoofdrolspelers uit de film met elkaar: Willem de Haan, Siep van der Velde, Jan Nieboer, Lies Zondag en regisseur Kees Vlaanderen (vlnr) Foto: Corné Sparidaens

Johan de Veer • Vandaag, 22:50 • [Groningen](#)

De film 'Tegenwind, het verdriet van de Veenkoloniën' is dinsdagavond in voorpremière gegaan in het Groninger Forum.

De film van regisseur Kees Vlaanderen laat het verloop zien van de acties tegen grote windparken, die ludiek beginnen en steeds feller worden. Als een rijksambtenaar in Oost-Groningen op band verklaart dat de overheid met de Crisis- en Herstelwet de Groningse en Drentse windparken 'erdoor wil drukken', groeit de frustratie, de wanhoop en de woede.

Zo'n 70 mensen uit de stad woonden de eerste vertoning bij. Die beloonden de film aan het eind met een groot applaus. „Deze film beneemt je de adem”, zegt een kijkster na afloop tijdens een nabespreking met de hoofdrolspelers en de regisseur.

Rene Valkema uit Haren: „Ik ben zwaar onder indruk en ontroerd door de inspanningen die actievoerders hebben geleverd. Zouden ze in Meeden anders hebben gedacht als lusten en lasten anders waren verdeeld?”

<https://dvh.nl/groningen/Publiek-beloont-documentaire-Tegenwind-bij-eerste-vertoning-in-Forum-Groningen-met-klaterend-applaus.-Aanpak-windparken-Veenkoloni%C3%ABn-moest-wel-leiden-tot-een-opstand-27093766.html>

Actievoerders en spelers in de film Jan Nieboer en Lies Zondag eensgezind: „Nee!”

Oud RuG-hoogleraar bedrijfskunde Geert Sanders zegt dat de film hem herinnerde aan die over de toeslagenaffaire, *Alleen tegen de staat*, waar mensen zich ook diep vernederd voelen. „Politiek kan de tyfus krijgen. Deze film is verplicht lesmateriaal voor bestuurskundigen en studenten. Om te zien hoe ze zich moeten verplaatsen in mondige burgers die monddood worden gemaakt.”

Regisseur Vlaanderen: „Deze film laat zien hoe mensen het vertrouwen in de overheid verliezen, omdat ze tegen een muur aanlopen. Dit is geen film tegen de energietransitie. We hebben bewust gekozen voor het perspectief van bewoners, niet dat van de bestuurders, want dan had je een heel andere film gehad.

De toeschouwers hangen bij de makers en de hoofdrolspelers aan de lippen. Foto: Corné Sparidaens

De film, die 24 oktober echt in première gaat in Veendam, laat zien dat aanvankelijk nogal wat mensen in Meeden denken: dit kan niet waar zijn. Vele tientallen windmolens zo dicht aan de rand van hun dorp. Slagschaduw, laagfrequent geluid, oneerlijke verdeling lusten en lasten,

<https://dvh.nl/groningen/Publiek-beloont-documentaire-Tegenwind-bij-eerste-vertoning-in-Forum-Groningen-met-klaterend-applaus.-Aanpak-windparken-Veenkoloni%C3%ABn-moest-wel-leiden-tot-een-opstand-27093766.html>

landschapsvervuiling. „Je gaat er heel naïef in”, zegt voormalig bestuurder Lies Zondag van actiegroep Tegenwind N33 in de film. „We hebben zoveel argumenten die we kunnen inbrengen.” Meedenaar Siep van der Velde herinnert zich: „We dachten kleine windmolentjes prima toch? Maar het werden heel veel turbines van ieder 210 meter. Je wordt vernederd als dorp. Het is supergemeen en vals om iemand zijn leefomgeving te vernielen.”

‘Je voelt je vernederd’

„Ludieke acties helpen geen donder”, zegt Meedenaar Jaap Keuning. In de Veenkoloniën overheerst de gedachte dat de overheid zo goed wordt gecontroleerd dat ze burgers niet in de zeik kunnen zetten met zo’n windpark als dit. „Je voelt je vernederd, alsof je er niet toe doet en dan gaat boosheid de overhand krijgen ook in de acties.”

Bestuurders die als nazi’s worden afgebeeld, dreigbrieven aan het adres van bestuurders maar ook ondernemers die meewerken aan de bouw van de windparken. Asbest wordt gedumpt op windparklocaties.

Inwoonster Alma Ottens wijst op de tweedeling tussen boeren die veel geld krijgen voor een of meer windmolens op hun land en de omwonenden die er hinder van ondervinden. „Vroeger had de ‘hereboer’ het voor het zeggen, maar sinds de komst van het windpark is wel heel erg duidelijk geworden, dat geld heel veel doet. Het slijt een gemeenschap. Mensen die voorheen je vrienden waren, zijn dat niet meer.”

‘Het is tuig’

Toenmalig gedeputeerde William Moorlag (PvdA) moet het in de film flink ontgelden. Hij vindt dat de meeste turbines van windpark N33 bij Meeden moeten worden geplaatst en krijgt Provinciale Staten achter zich. „Ik gun iedereen dat hij boos is”, zegt hij er bij. Een woedende boer Geert Sandee reageert op actievoerders die projectielen met metalen pinnen in zijn akkers hebben gegooid. „Het is oorlog. Het is tuig. Ze kunnen wat van ons verwachten. Zo lus ik er ook nog wel een paar.”

Ondernemer Jos Dieterman reageert op een dreigbrief waarin staat: wat u in twintig jaar heeft opgebouwd, gaan wij afbreken. „Ik wou het risico niet nemen”, zegt hij. Zondag antwoordt: „Ik mag niet zeggen, dat ik het niet zo erg vind wat er is gebeurd.”

Volksverlakerij

De veroordeelde actievoerder Jan Nieboer noemt de wijze waarop Rijk en provincie met de inwoners bij windparken N33 en Drentse Monden en Oostermoer omgaat volksverlakerij. De Raad van State ziet hij als een verlengstuk van de Nederlandse politiek. „Deze aanpak moest onvermijdelijk leiden tot een opstand”, zegt Zondag. „De overheid knipt de lonten eraf en gaat dan zeggen dat er korte lontjes waren.”

De aanhouding van actievoerders Nieboer en Jan Hendriks maakt in de Veenkoloniën indruk. Het gebeurt kort voordat het materiaal voor de windmolens wordt gebracht. „Het geeft je het gevoel dat Justitie in dienst is van de grote jongens”, zegt Siep van den Berg.

Geen mensen uitleveren

Jan Hendriks die een half jaar in de gevangenis zat op verdenking van het versturen van dreigbrieven en asbestdumping, kijkt terug. „Het was de bedoeling om me te raken en dat is gelukt.” In de film is te zien hoe hij tijdens de rechtszitting verklaart dat hij zwijgt ‘omdat hij geen mensen wil uitleveren’. „Het is heel traumatisch. We hebben allemaal ‘gezweten’ voor een goede zaak.”

Hendriks zat naar eigen zeggen in een hele foute film. „Wat een prijs heb ik, maar ook mijn familieleden, betaald. Ik ben een half jaar gegijzeld en dat vind ik misdadig. Ze zetten je in een Huis van Bewaring, een crimineel nest. Schoften!” Zondag houdt het erop dat Hendriks te veel wist. „Meer dan goed voor hem was.”

Van den Berg houdt een hele nare afdronk over aan de komst van de windparken in de Veenkoloniën. „Ons dorp bestaat uit redelijke mensen waar goed mee te praten valt. De energietransitie is nodig, maar nu zit in mijn systeem dat de overheid mijn vijand is. Ik had nooit gedacht dat ik dit ooit zou denken en het is heel frustrerend om tussen je vijftigste en zestigste jaar je naïviteit te verliezen.”

Als je mensen van hun vertrouwen in de politiek en de rechtspraak wil beroven, moet je vooral zo doen, concludeert, Zondag. „Mensen gaan een grens over. Juist omdat het zo gebeurt. Het is een ongelijke strijd. Ik heb hard geknokt en er niets voor teruggekregen.”